



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 527/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej JUDr. Martinom Staroňom, advokátom, Hlavná 89, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/202/2022 z 29. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a rozhodnutí súdov nižších inštancií v tejto veci vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v právnom postavení žalovanej proti žalobcovi bývalému manželovi v spore o vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po rozvode. Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom sp. zn. 1C/11/2016 z 30. júna 2021 určil rozsah vyporiadavaného majetku, nehnuteľnosti a záväzky prikázal do výlučného vlastníctva sťažovateľky a zároveň sťažovateľku zaviazal na vyrovnanie podielu žalobcu na hodnote majetku tvoriaceho bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu a z titulu náhrady toho, čo sa zo spoločných prostriedkov vynaložilo na ostatný majetok sťažovateľky, v sume 29 237,03 eur.

3. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sťažovateľka bola v časti výlučnou podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti rodinného domu, časť podielu na rodinnom dome patrila do BSM. Na rodinnom dome sa vykonávali rekonštrukčné práce, na ktoré si počas manželstva strany sporu zobrali spoločný úver. Zo spoločných prostriedkov bolo počas manželstva investované do podielu

sťažovateľky na rodinnom dome, ako aj do úverov sťažovateľky, ktoré boli poskytnuté iba jej. K námietke sťažovateľky, že žalobca neprispel k nadobudnutiu spoločných vecí, okresný súd uviedol, že bolo preukázané, že žalobca sa osobne podieľal na rekonštrukcii rodinného domu, a to v období rokov 2011 a 2012. Poukaz na užívanie alkoholu žalobcom nebol sťažovateľkou preukázaný v takej miere, že by jeho závislosť od alkoholu mala vplyv na pomer podielov strán a na mieru, akou kto z nich prispel k nadobudnutiu spoločných vecí. Okresný súd preto uzavrel, že pomer podielov strán je rovnaký. Odchod žalobcu zo spoločnej domácnosti okresný súd zohľadnil pri rozsahu jeho nároku na náhradu toho, čo sa zo spoločných prostriedkov uhradilo na úver.

4. Celková hodnota majetku a aktív tvoriacich predmet vyporiadania bola 49 100 eur (cena podielu na nehnuteľnostiach, ktorú požadoval žalobca). Pasíva predstavovali zostatok úveru vo výške 20 632,78 eur. Po odpočítaní uvedených pasív od aktív bola hodnota aktív vo výške 28 467,22 eur. Podiel každej zo strán sporu na uvedených aktívach potom činil 14 233,61 eur. Sťažovateľka bola teda povinná z hodnoty prikázaných aktív vyplatiť žalobcovi sumu 14 233,61 eur. Súčet investícií do majetku sťažovateľky predstavoval sumu 30 006,84 eur, polovica z tejto sumy predstavovala 15 003,42 eur, k čomu sa pripočítal podiel z hodnoty aktív, celkovo bola sťažovateľka povinná uhradiť žalobcovi 29 237,03 eur.

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 10Co/3/2022-691 z 19. apríla 2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Konštatoval, že okresný súd z vykonaného dokazovania správne ustálil majetok patriaci do BSM, rovnako správne určil podiely bývalých manželov, v prejednávanej veci podľa jeho názoru neboli naplnené také mimoriadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali rozhodnúť o disparite vyrovnávacích podielov.

6. Sťažovateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním, ktorého prípustnosť založila na § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd podľa jej názoru vec nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval zásadu disparity podielov, súdy vôbec nevzali do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka sama zo svojich výlučných prostriedkov splácala po rozvode spoločný úver. Rozsudok odvolacieho súdu vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu, nesprávneho zhodnotenia dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že výsledky vykonaného dokazovania svedčili o tom, že bolo potrebné uplatniť disparitu podielov v jej prospech a v neprospech žalobcu. Ak aj súdy neaplikovali zásadu disparity podielov, mali povinnosť *ex officio* (keďže nie sú viazané žalobným návrhom) zahrnúť do vyrovnávacieho podielu úhradu splátok úveru, ktoré vyplatila žalovaná po rozvode manželstva zo svojich prostriedkov.

7. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté. Najvyšší súd s odkazom na dôvody dovolania uviedol, že išlo o všeobecnú nespokojnosť sťažovateľky s právnym posúdením veci, ktorá však nebola z jej strany preukázaná dôkazmi. Ani námietka o povinnosti zahrnúť do vyrovnávacieho podielu úhradu splátok úveru, ktoré zaplatila sťažovateľka po rozvode manželstva zo svojich prostriedkov s následkom zníženia výšky vyrovnávacieho podielu, nebola právne relevantná, zostatok úveru súd vyporiadal ku dňu zániku BSM a táto suma bola odrátaná od aktív BSM. Tento aktívny zostatok bol následne rozdelený na dve rovnaké polovice (bod 63 rozsudku prvostupňového súdu), pričom úver sa vyporiadal ku dňu zániku BSM, t. j. ku dňu právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva, keď BSM zaniklo, a preto túto požiadavku sťažovateľky súdy nemohli ani do BSM zaradiť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti zo strany

dovolacieho súdu nemohlo dôjsť k meritórnemu prieskumu napadnutého rozhodnutia a z uvedených dôvodov bolo potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej vyjadrila potrebu uplatniť disparitu podielov bývalých manželov. Sťažovateľka uvádza, že záver dovolacieho súdu o nevymedzení právnej otázky je nesprávny, povinnosť vymedziť právnu otázku je daná len v prípade dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom sťažovateľka podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda ak sa odvolací súd odklonil od praxe dovolacieho súdu, pričom označila aj relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. V tejto súvislosti poukázala aj na závery nálezu ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 479/2020, v zmysle ktorých prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie nie je založená na podmienke, že musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Záver najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky nedostatočne odôvodnený a nedáva odpoveď na podstatné argumenty sťažovateľky, čím došlo k porušeniu ňou označených základných práv. Dovolací súd mal zohľadniť, že odvolací súd správne neaplikoval zásadu disparity podielov, pretože v konaní bola predložená lekárska správa preukazujúca závislosť žalobcu od alkoholu, čím bolo preukázané, že peňažné prostriedky žalobcu počas manželstva tento minul na alkohol, čo potvrdili aj sťažovateľka a jej matka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku vydania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je podľa nej nedostatočne odôvodnené a neodpovedá na zásadné argumenty formulované v podanom dovolaní týkajúce sa potreby aplikácie zásady disparity podielov pri vyporiadavaní BSM.

10. Dovolací súd v napadnutom uznesení uviedol, že skutkový stav ustálený súdmi nižších stupňov nezodpovedal predpokladom na aplikáciu zásady disparity podielov, čo znamená, že v konaní neboli preukázané také okolnosti na strane žalobcu, ktoré by preukazovali sťažovateľkou tvrdené sústavné popíjanie alkoholu a neprispievanie do spoločného rodinného rozpočtu. Už okresný súd uviedol, že v tomto smere sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno (body 56 a 57 rozsudku okresného súdu), keď predložila iba lekársku správu, z ktorej nevyplynulo, ako dlho, resp. v akom období sa žalobca liečil na závislosť od alkoholu, prípadne bližšie okolnosti tejto závislosti. Na druhej strane okresný súd považoval za preukázané, že žalobca mal pravidelný príjem, príjem sťažovateľky pochádzal z jej podnikateľských aktivít a sám osebe nebol dostatočný na financovanie rekonštrukcie domu a poskytnutie úveru (bod 55 rozsudku okresného súdu). Ďalej bolo preukázané, že žalobca sa aktívne podieľal na rekonštrukcii domu (bod 56 rozsudku okresného súdu).

11. Za týchto okolností možno považovať argumentáciu sťažovateľky len za jej nesúhlas s právnym posúdením veci, ako to identifikoval aj dovolací súd. Iba nesúhlas a kritika záverov všeobecných súdov bez relevantného zdôvodnenia nemôžu zakladať dôvodnosť revízie

právoplatných rozhodnutí súdov nižších inštancií v rámci dovolacieho konania, ako aj konania o ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 587/2020, I. ÚS 332/2024).

12. K jej námietke o povinnosti formulovania dovolacej otázky, ktorá sa má vzťahovať iba na dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ústavný súd uvádza, že už opakovane judikoval nutnosť materiálneho chápania formulácie dovolacieho dôvodu dovolacím súdom pre nesprávne právne posúdenie, teda úlohou najvyššieho súdu je uchopiť podané dovolanie z hľadiska jeho obsahu, a nie trvať na dokonalej formulácii dovolacej otázky (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024). V kontexte sťažovateľky však dôvodom odmietnutia dovolania nebol prílišný formalizmus najvyššieho súdu pri posudzovaní obsahu dovolania, resp. vymedzení dovolacej otázky, ale samotná argumentácia sťažovateľky, ktorú nebolo možné subsumovať pod namietané nesprávne právne posúdenie, a to z už uvádzaného dôvodu, že sa domáhala aplikácie zásady disparity podielov, pričom neboli preukázané dôvody majúce pôvod v zistenom skutkovom stave pre aplikáciu tejto zásady.

13. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu